

FM: Latvijas ekonomikas lejupslīdi otrajā ceturksnī visbūtiskāk ietekmējis privātā patēriņa kritums

Publicēts: 31.08.2020.

[Jaunami](#)

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) šā gada otrajā ceturksnī, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, ir samazinājies par 8,9%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) jaunākie dati. Šis samazinājums ir par 0,9 procentpunktiem mazāks, nekā bija uzrādījis pirms mēneša publicētais IKP ātrais novērtējums.

Kopumā ekonomikas kritums otrajā ceturksnī ir bijis zemāks, nekā tika prognozēts Covid-19 krīzes sākumā, kad otrajā ceturksnī tika sagaidīts divciparu procentus mērāms IKP samazinājums, un arī 2020.gadā kopumā ekonomikas rādītāji var būt pozitīvāki, nekā tika prognozēts vasaras sākumā. Operatīvā informācija un konfidences rādītāji liecina, ka zemākais punkts ekonomikā ir bijis otrā ceturksņa sākumā, bet no jūnija līdz ar ārkārtējās situācijas atcelšanu ekonomiskā aktivitāte ir augusi, jūlijā un augustā tai turpinot palielināties.

Kā liecina CSP izvērtētie dati par iekšzemes kopproduktu no izlietojuma puses, visbūtiskākā ietekme ekonomikas lejupslīdē otrajā ceturksnī bijusi privātā patēriņa kritumam par 20,9%, kamēr investīcijas pamatkapitālā samazinājušās pavisam mēreni – par 6,1%. Importam samazinoties straujāk nekā eksportam – attiecīgi par 15,3% un 12,5%, - ārējās tirdzniecības izmaiņu ietekmei bijis pozitīvs devums IKP dinamikā. Kopējo ekonomikas kritumu otrajā ceturksnī nedaudz mīkstinājis arī valdības patēriņa pieaugums par 1,7%, salīdzinot ar iepriekšējā gada otro ceturksni.

Skatoties no nozaru puses, ekonomikas kritumu otrajā ceturksnī visbūtiskāk ietekmējušas Covid-19 krīzes tieši skartās pakalpojumu nozares, tajā skaitā izmitināšanas un ēdināšanas nozare ar 63,4% kritumu, mākslas, izklaides un atpūtas nozare ar 46,3% kritumu un profesionālo un administratīvo pakalpojumu nozares ar 8,0% kritumu. Tomēr vislielākā loma ekonomikas lejupslīdē otrajā ceturksnī bijusi transporta nozarei, kuru vienlaikus ar Covid-19 krīzes rezultātā ierobežotajiem pasažieru pārvadājumiem skāris arī būtisks Krievijas kravu tranzīta apjoma kritums caur Latvijas ostām, nozarei kopumā sarūkot par 26,6%. Tāpat samazinājumus, lai gan mērenākus, piedzīvojušas arī apstrādes rūpniecības un tirdzniecības nozares, un nedaudz negaidīti samērā spēcīgs kritums bijis arī IKT pakalpojumu nozarē. Savukārt būvniecības nozarē, pārējās rūpniecības nozarēs, kā arī valsts pārvaldē un aizsardzībā būtiskas izmaiņas nav notikušas un tās praktiski saglabājušas pagājušā gada līmeņus.

Vērtējot otrā ceturksņa rezultātus, vēl jāatzīmē, ka ekonomikas kritums šajā krīzē bijis daudz mazāks nekā iepriekšējās globālās krīzes laikā, un ekonomikas atgūšanās ir notikusi nesalīdzināmi straujāk. Atšķirībā no iepriekšējās krīzes, Latvijas ekonomikas kritums Covid-19 laikā bijis arī būtiski mazāks nekā lielākajā daļā Eiropas Savienības valstu un ES kopumā, ko noteikusi gan daudz sabalansētākā ekonomikas struktūra, gan iepriekšējo gadu piesardzīgā fiskālā politika, kas krīzes apstākļos nodrošināja Latvijai daudz labākas aizņemšanās un ekonomikas stimulēšanas iespējas. Vienlaikus ekonomikas kritums Latvijā otrajā ceturksnī gan bijis nedaudz lielāks nekā Baltijas kaimiņvalstīs Lietuva un Igaunijā, kur IKP salīdzinājumā ar pagājušā gada otro ceturksni samazinājies attiecīgi par 4,2% un 6,9%, kas daļēji saistīts ar transporta, īpaši tranzīta nozares līdz šim lielāko īpatsvaru Latvijas ekonomikā.

Pašlaik jau pieejamie dati par jūliju un augustu, kā arī uzņēmēju un patērētāju noskaņojuma rādītāji apstiprina, ka ekonomikas izaugsme no krīzes zemākā punkta ir visai spēcīgi atsākusies un trešajā un ceturtajā ceturksnī ekonomikas samazinājums gada griezumā būs būtiski mazāks nekā otrajā ceturksnī, lai gan dažas nozares, tostarp transports un tūrisms vēl atpaliks no iepriekšējā gada līmeņa. Savukārt nākamajā gadā kopumā jau gaidāma ekonomiskās izaugsmes atjaunošanās, kas, pēc Finanšu ministrijas pašreizējām prognozēm, var sasniegt 5,1%. Mazumtirdzniecības apgrozījums jūlijā pagājušā gada jūlija līmeni ir pārsniedzis par 3,8%, EK veidotais ESI konfidences indekss augustā ir paaugstinājies jau ceturto mēnesi pēc kārtas, gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā kopumā, un reģistrēto bezdarbnieku skaits Nodarbinātības valsts aģentūrā augustā krities par 2785 cilvēkiem. Tomēr pēdējā mēneša laikā arī būtiski pieauguši ar koronavīrusa izplatību saistītie riski, vīrusa infekcijas gadījumiem strauji augot, īpaši

Eiropas valstīs, tajā skaitā arī Latvijas kaimiņvalstīs, un sekmīga vīrusa ierobežošana arī turpmāk būs galvenais faktors, no kā būs atkarīga Latvijas ekonomikas attīstība tuvāko mēnešu un ceturkšņu laikā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-latvijas-ekonomikas-lejupslidi-otraja-ceturksni-visbutiskak-ietekmejis-privata-paterina-kritums>